

למה עזבתי את המקצוע

אנחנו זן אחר

עריכת הדין היא משחק ניווט בשדה מוקשים אינסופי. מהר מאוד הבנתי שאני פשוט לא בנוי לחיים בדריכות ובכוננות העילאיות הנדרשות כדי לשרוד בג'ונגל הזה. אני נוהג לספר שפרשתי מהמקצוע כדי לא לקלקל את מאה אחוזי ההצלחה שרשמתי כעורך דין. בתיק אחד, כן?

משה גורלי

עו"ד משה גורלי, הפרשן המשפטי של "כלכליסט"; לשעבר דובר בתי המשפט

סטטיסטיקה שלי מונה תיק אחד בלבד שבו הופעתי זוכיתי לפני למעלה מ-20 שנה. זה היה בבית משפט השלום ברחובות אצל כבוד השופט (בדימוס) הרן פיינשטיין, אליו נשלחתי בידי מעסיקי דאז, למשך שלושה חודשים, עו"ד איתן ארז.

עניין זה של אמת ושקר בסיפור הפרטי הקטן והטיפשי הזה מדגים את הדרך שבה אני מפענח את המקצוע במסגרת בחירתי להתפרנס ככתב, כעורך וכפרשן משפטי: המשפט הוא השילוב האולטימטי טיבי של אמת ושקר. העוסקים בו, במיוחד עורכי דין, הם אמני-על בתפירת סיפורים שאמת ושקר כרו-כים בהם בהרמוניה מופלאה המתרוממת למעלת הזאב והכבש המתרפקים זה על זה בחזון אחרית הימים.

את המדור שאתם קוראים כעת יזמתי כעורך כתב העת כדי לאפשר לפליטי המקצוע לנמק מדוע נטשו, ולשלב בסיפורם תובנות שגיבשו והניעו אותם להחלטה זו. בימים שאני עדיין התלבטתי תתי התחדדה בי התחושה שלגדולות ונצורות לא אגיע

עורך דין הוא אדם שמתעורר בבוקר ומציץ ביומנו כדי לבדוק עם מי נגזר עליו להתקוטט היום. הרשימה הפוטנציאלית ארוכה מני יום: הפרקליט שמנגד, הלקוח שלו, הלקוח שלך, השופט, השוטר, נציג הרשות, הרגולטור, העירייה, לשכת עורכי הדין. מתחת לכל אבן שיהפוך צפוי לצוץ העקרב שיעקוק. שר הביטחון והרמטכ"ל לשעבר משה (בוגי) יעלון אמר שגם בקריה הוא נוהג לנעול נעליים גבוהות בגלל הנחשים שמסתובבים שם. עריכת הדין היא משחק ניווט בשדה מוקשים אינסופי. גם נעליים גבוהות

לא יעזרו; תמיד קיימת סכנה שהן יעופו ביחד עם הרגליים. בגדול, זה למה עזבתי את המקצוע. אני פשוט לא בנוי לחיים בדריכות ובכוננות העילאיות הנדרשות כדי לשרוד בג'ונגל הזה. האמת היא שגם לא מי יודע מה ניסיתי. אני נוהג לספר שפרשתי מהמקצוע כדי לא לקלקל את מאה אחוזי ההצלחה שרשמתי כעורך דין. אמירה מופרכת כמובן, אבל כזו שאורזת יחדיו בחבילה אחת גם אמת וגם שקר, כיוון שה-

המשפט הוא השילוב האולטימטיבי של אמת ושקר. העוסקים בו, במיוחד עורכי דין, הם אמני-על בתפירת סיפורים שאמת ושקר כרוכים בהם בהרמוניה מופלאה המתרוממת למעלת הזאב והכבש המתרפקים זה על זה בחזון אחרית הימים

קיף, כמדווח, כמנתח. סוג של אנתרופולוג. רוב הזמן ככותב. מיעוטו כדובר בתי המשפט (שלוש שנים) וכיועץ תקשורת (עשרה חודשים). הניסיון המצטבר וההיכרות עם הדמויות המובילות בתחום הובילו אותי לכמה מסקנות מכוננות על המקצוע ובעיקר על טובי המקצוענים. להלן שלוש העיקריות שבהן:

1. עורכי הדין הטובים הם אנשים מבריקים, חכמים, יצירתיים, יצריים, תוקפניים ותחרותיים ברמה מפחידה.
2. עורכי הדין הטובים ניחנים בגמישות הדרושה להחליף עמדות וצדדים, להתקוטט באולם ולה-

כעורך דין. בעיקר בגלל היעדר מובהק של ששון אלי קרב. ושוב, כמיטב מסורת האמת-שקר ידעתי להציג ראיות סותרות לתחושה זו: לא רק 100 אחוזי ההצלחה שלי, אלא גם הצטיינותי המופלגת כמתמחה שהתבטאה בקידום שתי המאמנות שלי, נורית אחיטוב וורדה וירט-לבנה, לכס השיפוט מיד לאחר שנהגו משירותי כמתמחה. נכון שהקשר הסיבתי בין ההתמחות למינויים מעורפל משהו, והערפל כבד במיוחד במקרה שלי, אבל העיקר שהעובדות מסתדרות יפה עם התזה. 20 שנה אני במקצוע, אבל על הטריבוונה. כמש-

שלים במסדרון, לרדות ולשרת, לבקר ולהתחנף. בקיצור, לדלג מפוזיציה אחת למנוגדת לה באופן חלק וטבעי בלי להניד עפעף מיותר או להיזקק לריסטארט פנימי כלשהו.

3. עורכי הדין הטובים הם אמנים בלספר סיפור חזק ומשכנע שנארג במיומנות מאמת ומשקר המעורר-בבים זה בזה.

זה מביא אותנו לשופטים הנדרשים להכריע בין הסיפורים האלה. באתוס המתחייב נתפסת הרשות השופטת כדבק שמחזיק את חישוקי החברה. השור-פטים הם המקצוענים הערכיים האולטימטיביים, שתפקידם להכריע ללא מורא וללא משוא פנים בין אדם לחברו, בין האדם למדינתו, להוציא לאור צדקם של אביון ושל אלמנה ולרסן את השרירות השלטונית. ללא חרב וללא ארנק אבל חמושים במצפונם, בידענו-תם, בטוהר לבבם ובניטר-ליות האובייקטיבית שלהם. אז זהו, שלא ממש. תפ-קידם בפועל הרבה פחות הרואי: עליהם לבחור בסי-פור האמת-שקר המשכנע יותר שהוגש להם בידי עורכי הדין. סיפור מורכב ופתלתל שנארג בקלסרים ובארגזים שאינספור יערות גשם הוכ-חדו כדי להביאו לעולם. ליתר דיוק, כדאי לחלק את

השופטים לשתי קטגוריות עיקריות לעניין זה. יש שופטים המניחים על מאזני הצדק המטפוריים את שני הסיפורים המתחרים שהוגשו להם, ומכריעים כנטיית כפות המאזניים. ויש שופטים שלא ממש אכפת להם מהסיפורים ומהמאזניים. בעבר הם היו עורכי דין, ולכן הם מצוידים באותה האמנות המאפשרת גם להם לרקוח את התוצאה הרצויה בעיניהם. את השופטים הראשונים מקובל לקט-לג כפורמליסטים ואת האחרונים כאקטיביסטים. בכל מקרה אלה ואלה אינם נציגי הצדק האלוקי עלי אדמות. וזו לא בהכרח בשורה פסימית או שלילית; מאחר שהצדק האלוקי טרם התגלה, עלינו להסת-פק בצדק האנושי. והצדק הזה מופקד בידי שופטים

שכולנו מקווים שהם ישרי דרך, יודעי חוק ומשפט, אבל מוגבלים – או לסיפור שעורכי הדין מספרים להם או להשקפתם ולידיעתם על העולם, על הצדק ועל החיים.

כמלווים את המאבקים האלה מיציע העיתונות, גם אנו נשאבים למשחק הזה. וגם כאן אנו הר-שות הרביעית. רביעית לאחר שלושת אלה: האדם שנאבק על חייו, על כבודו ועל עתידו; עורכי הדין, משני הצדדים, המשווקים את הנרטיבים המתחרים – המרשיע והמזכה; ובתי המשפט הנדרשים להכ-ריע. במובן זה העיתונאים דומים יותר לשופטים. לא משלמים לנו כמו לעורכי הדין כדי לשכנע באמיתות הסיפור, אבל משלמים לנו (הרבה פחות) כדי להאזין לצדדים ולספר את הסיפור לקוראים/צופים/מאזינים לפי העובדות, לפי הבנת-נו את המצב המשפטי, לפי השקפת עולמנו.

במובן זה אנו, עיתונאי המשפט ופרשני המשפט, לא ממש עזבנו את המקצוע אלא נשארנו בו כסוג של שופ-טים. איננו האיש בשחור עם המשרוקית על המגרש, אלא שופטי יציע העיתונות. על חשיבותנו, על משקלנו ובעי-קר על האופן שאנו ממלאים את משימתנו ניטש ויכוח עז, אבל לא זה המקום להידרש

העיתונאים דומים יותר לשופטים. לא משלמים לנו כמו לעורכי הדין כדי לשכנע באמיתות הסיפור, אבל משלמים לנו כדי להאזין לצדדים ולספר את הסיפור לקוראים/צופים/מאזינים לפי העובדות, לפי הבנתנו את המצב המשפטי, לפי השקפת עולמנו

אליו.

כ"שופט יציע" אימצתי כמה עקרונות המלווים אותי בפענוח הסיפור: הקפדת יתר עם הרשויות בבואן לאכוף את המשפט; מתן משקל אמיתי לספק הסביר, שמשמעותו הרשעת אדם רק במקום שראיות התביעה אינן סובלות סיפור חלופי; ובעיקר ההפרדה הקשה לעיכול כי ייתכנו מצבים שבהם אדם יצא זכאי דינו אף שהוא רחוק מלהיות צדיק. העקרונות האלה נגזרים מההכרה שמלווה רשי-מה זו מראשיתה. המגבלות שלנו בהבנת הסיפור. במיוחד הסיפור שעורכי דין מוכשרים וחדורי שלי-חות עזה רקחו והניחו בפנינו – סיפור של אמת ושקר.